

4. По Е.А. Крук (Пер. С. Гординського) / Е. По // Сучасність (Мюнхен). – 1961. – № 8. – С. 37-40.
5. По Е.А. Крук. Аннабель-Лі / Е. По // Грабовський, Павло. Зібрання творів: В 3 т. – К.: Вид-во АН УРСР, 1959. – Т.1. – С. 461-467.
6. По Е.А. Переклади (Пер. Г.Гордасевич) / Е. По // Поезія. – К.: Рад. письменник, 1985. – Вип. 2. – С. 186-192.
7. Рихло О.П. «The Raven» Едгара По в українських перекладах / О.П. Рихло // Міжнар. конф. «Переклад на межі ХХІ століття: історія, теорія, методологія». – Київ: Київський університет імені Тараса Шевченка, 1997. – С. 64-65.
8. Рихло О.П. Відтворення мовностилістичних особливостей творів Е.А. По в українських перекладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.16 «перекладознавство» / О.П. Рихло. – Київ, 2002. – 20 с.
9. Тулдава Ю.А. Проблемы и методы квантитативно-системного исследования лексики / Ю.А. Тулдава. – Таллин : Валгус, 1987. – 204 с.
10. Poe E.A. Complete collection of poems / E.A. Poe / Website: http://www.poetryloverspage.com/poets/poe/poe_ind.html

Поклад Т.М.

студентка,

Маріупольський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНОГО АСПЕКТУ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ДРАМАТИЧНИХ ТВОРІВ

На сьогодні переклад являє собою особливий вид діяльності, що об'єднує не лише мовні системи, але й зовсім інші культури та народи. Таким чином, з'єднання воєдино культур першоджерела та перекладу є плодом діяльності перекладача, та являє собою процес взаємозбагачення культур обох елементів. Загальновідомим є факт, що культура твору оригіналу не може цілковито сприйматися іншомовним реципієнтом, саме тому аналіз особливостей та підбір відповідних методів засобів для передачі культурного аспекту залишається відкритим питанням у рамках розвитку перекладознавчих студій, що зумовлює *актуальність* нашого дослідження.

Дослідник питань міжкультурної комунікації Gentzler E. Foreword зазначає, що у рамках культурного аспекту безпосередньо процес перекладу не можна сприймати тільки як перехід коду певної мови на

код іншої, адже під процесом перекладу мається на увазі перенесення тексту з рідної культури в середовище цільової культуру, яка є іноземною та відмінною [1].

Таким чином, погоджуючись з думкою дослідника, зазначимо, що під час перекладу слід ураховувати культурні аспекти обох мов та культур – як оригіналу, так і перекладу. Слід також відзначити, що під *культурним аспектом* розуміється світогляд, який слугує об'єднуючою ланкою представників різних соціумів, так і водночас відрізняє їх один від одного.

Доцільно визначити, що згідно думки дослідників (G. Toury, S. Bassnett), перекладацька діяльність є саме суб'єктивним видом діяльності, що підпорядковується актуальним умовам: вимогам літературного жанру та норм, культурно-національним та специфічним особливостям, соціальним системам. Однак, перекладач самостійно приймає рішення щодо вирішення низки питань, які з'являються у ході перекладу тексту з однієї культури на іншу задля збереження формату тієї літературної норми, що склалася у цільовій на актуальному етапі її розвитку [2], [3].

Процес перенесення одного художнього тексту з однієї культури в іншу може відбуватися по різному, в залежності від цілей, які визначає для себе перекладач. Дослідники зазначають, що пріоритетною метою є відтворення саме змісту літературного твору. Такий вид перекладу майже не зачіпає художнього змісту твору, проте навіть на цьому рівні можуть виникнути певні міжкультурні відмінності, які перешкоджають досягненню основного сюжету твору читачами оригіналу. Відмінності у культурних традиціях країн вихідної та цільової мов можуть перетворити дії героїв твору на незрозумілі, безглузді для реципієнта перекладу, оскільки у даному випадку перекладач лише відтворив події без використання культурного аспекту.

Доходимо висновку, що переклад художнього твору з аплікацією перекладачем культурного аспекту необхідний для ознайомлення читача з особливостями життя іншого народу, його історією, традиціями, національним мисленням. В конкретному випадку здійснювачу перекладу необхідно максимально точно передавати в тексті реалії, характерні для певного соціуму.

Дослідниця питань коректної інтерпретації реалій А. А. Морозова, відзначає, що існує особливий пласт лексики, який відтворює власне

соціокультурні і специфічні елементи певної картини світу. Цей пласт є унікальним за своєю суттю і може бути властивим лише одному народу. Зазначений соціокультурний фактор знаходять своє відображення саме в соціально-культурних реаліях [4, с. 104].

Питання коректної інтерпретації соціальних та власне культурних реалій являє собою одну з найскладніших проблем у теорії та практиці перекладу і разом є викликом для будь-якого перекладача, адже є присутньою велика кількість різнопланових елементів: країнознавчих, власне культура перекладача, сприйняття та розуміння певного середовища, культури, епохи читачем перекладу.

Доходимо висновку, що *реалії* являють собою слова та сполучення слів, використаних на позначення предметів, характерних для життя (культури, соціальних особливостей, побуту, історичного розвитку) певного соціуму, не характерних для жодного іншого. Реалії, як носії історичного та національного колориту, зазвичай не мають точних відповідників в інших мовах, таким чином не підпорядковуючись правилам звичайного перекладу, бо реалії потребують особливого підходу.

Е. Фішер-Ліхте підкреслює, що серед відомих літературних форм саме театр виконує функцію посередника між обома культурами. Дослідник зазначає, що театральна постановка перекладеної п'єси являє собою процес *культурної трансформації*, у результаті якої п'єси носіїв чужої культури перетворюються на продуктивні для свого культурного середовища. Дослідник зазначає, що міра відображення даного процесу безпосередньо в тексті твору і прийомах перекладу драми, залежить понад усе від відстані, яка відділяє дві театральні традиції. Таким чином, чим більше розбіжностей в театральних нормах, тим більше помітний у вихідному тексті перехід від власне перекладацьких трансформацій до обробки та адаптації [5, с. 138-139].

Загальновідомим фактом є те, що в літературних творах персонажі є зазвичай характерними для країни, в якій вони народилися або перебувають довгий час. Такі герої володіють певними специфічними рисами характеру і здійснюють певні вчинки, які характерні для певних соціокультурних норм.

Для коректної інтерпретації речей та образів, що мають безпосередній зв'язок з вихідною культурою, перекладач повинен проникнути до певних деталей культурної дійсності. Такі деталі, в

рамках перекладознавчих студій, носять назву «фонових». До найважливіших фонових деталей відносяться специфічні явища для іноземної культури, без яких читач не osiąгне змісту художнього твору.

Узагальнюючи думки дослідників щодо класифікації реалій, можемо визначити спільні, об'єднуючі усі існуючі елементи, серед яких:

- Предметний розподіл;
- Тимчасовий розподіл;
- Місцевий розподіл;
- Перекладацький розподіл.

Предметний розподіл включає у себе наступні елементи:

1) географічні реалії (різні географічні явища, об'єкти тощо); 2) етнографічні реалії (предмети побуту, одяг, прикраси, транспорт, трудові явища, явища мистецтва і культури, етнічні об'єкти, заходи і гроші тощо); 3) суспільно-політичні реалії (органи і носії влади, адміністративно-територіальний устрій, політичне життя, військові явища тощо) [6].

Дослідники перекладу відокремлюють три основних способи передачі реалій: калькування з елементами опису; транскрипція (збереження іноземної мови через код власної), метод культурної адаптації (підбір відповідних еквівалентів у цільовій мові).

З методів, які використовуються при перекладі реалій, можемо відокремити: 1) метод введення нового слова; 2) метод приблизного перекладу; 3) метод контекстуального перекладу.

Таким чином, можна дійти висновку, що вибір методу та прийому перекладу залежить від деяких факторів: характеру реалії, характеру тексту, значущості реалії, проте важливо пам'ятати, що при перекладі драматургічних текстів важливо зберігати реалії задля збереження культурного аспекту, без якого неможливий комплексний переклад.

Список використаних джерел:

1. Gentzler E. Foreword // *Constructing Cultures. Essays on Literary Translation* / [eds. S. Bassnett, A. Lefevere]. – Clevedon: Multilingual Matters, 1998.
2. Toury G. The Nature and Role of Norms in Translation / G. Toury. // Venuti L. *The Translation Studies Reader*. – London: Routledge, 1978, revised 1995. – P. 192–223.
3. Bassnett S., Lefevere A. Where are we in Translation Studies? / S. Bassnett, A. Lefevere // *Constructing Cultures. Essays on Literary Translation* / [eds. S. Bassnett and A. Lefevere]. – Clevedon: Multilingual Matters, 1998.

4. Мороз А. А. Реалія як об'єкт лінгвістичного дослідження. – Бердянськ, 1999. – С. 104.

5. Fischer-Lichte E. Die Inszenierung der Übersetzung als kulturelle Transformation // Soziale und theatrale Konventionen als Problem der Dramenübersetzung. Forum Modernes Theater. Tübingen, 1988. Bd. 1. S. 144.

6. Влахов С., Флорин с. Непереводимое в переводе. М.: Международные отношения, 1980. – С. 342

Степанчук О.А.

магістрант,

Національний університет «Львівська політехніка»

**ВІДТВОРЕННЯ ІДІОСТИЛЮ ЗБІРКИ Л. УКРАЇНКИ
«НАДІЯ» В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ:
ЛІНГВОСТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ**

Вивчення ідіостилю автора – це один із сучасних напрямів мовознавства, який передбачає поєднання лексичного та синтаксичного аспектів аналізу цього явища. Перекладознавчі та лінгвостатистичні особливості ідіостилю Лесі Українки, зокрема його лексичного рівня, не був предметом спеціального лінгвістичного дослідження, хоча саме він в найбільшій мірі відображає ідейно-естетичний характер її поезії.

Мета даного дослідження – охарактеризувати ідіостиль Лесі Українки в квантитативному аспекті, співставити порівняльні статистичні характеристики оригіналу збірки «Надія» та її перекладу англійською мовою Г. Еванс.

Підготовка до виконання завдання полягала у нормалізації електронних оригінального та англomовного текстів засобами програм FineReader та Microsoft Word. За допомогою першої програми ми конвертували pdf-файли у файли в форматі.doc (тобто такі, робота з якими можлива у середовищі Microsoft Word). Наступним нашим кроком було редагування та вчитка отриманих текстів.

Після приведення документів до належного вигляду у текстовому редакторі Microsoft Word ми приступили до створення списків